

Joonas Lilja ja Mia Piekäinen
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö, kevät 2023

YEE-HANKKEEN OLOHUONEEN MERKITYS NUORILLE

TIIVISTELMÄ

Joonas Lilja ja Mia Piekäinen
YEE-hankkeen Olohuoneen merkitys nuorille
45 sivua, 5 liitettä
Kevät 2023
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää mikä merkitys YEE-hankkeen (Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin) Olohuone-kohtaamispaikalla on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleelle nuorelle. Tavoitteena oli selvittää kyselytutkimuksen avulla, millaisia kokemuksia nuorella on Olohuoneesta, mihin hän on hakenut apua ja miten Olohuoneella käyminen on muuttanut nuoren elämäntilannetta. Tulosten avulla YEE-hankkeen osatoteuttaja ja opinnäytetyön yhteistyökumppani Helsingin Diakonissalaitos voi kehittää Olohuoneen toimintaa tulevaisuudessa ja saada lisäksi arvokasta käyttäjäkokemusta. Kyselylomaketta voidaan hyödyntää myös tulevaisuudessa asiakaspalautteen keräämiseen.

Kysely toteutettiin keväällä 2022 Olohuoneella ja siihen osallistui 16 nuorta. Kysely tehtiin Webropol-työkalua käyttäen. Tuloksista selviää, että nuoret ovat pääosin tyytyväisiä tai jopa erittäin tyytyväisiä Olohuoneen toimintaan. Nuorten kritiikki kyselyssä kohdistui lähes yksinomaan sijaintiin ja tilan ahtauteen. Tulosten perusteella on tärkeää, että Olohuoneelta nuori saa vertaistukea ja pääsee oppimaan suomen kieltä. Tulokset osoittavat, että Olohuoneella nuoret ovat saaneet ohjausta arjen hoitamiseen liittyvissä asioissa ja he ovat saaneet apua, juuri niihin kysymyksiin, joihin ovat tulleet sitä hakemaan. Suosittuja toimintoja Olohuoneella olivat kielikahvila ja läksyklubi.

Tutkimustuloksista voidaan päätellä, että Olohuoneen kaltaisille kohtaamispaikoille on kysyntää ja että tällainen kohtaamispaikka on tärkeä nuorille, jotka ovat tulleet Suomeen ilman huoltajaa alaikäisinä.

Asiasanat: kotoutuminen, maahanmuuttaja, maahanmuuttajatyö, osallisuus

ABSTRACT

Joonas Lilja and Mia Piekäinen

The significance of the YEE-projects Olohuone to adolescents

45 pages, 5 attachments

Spring, 2023

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

The purpose of this thesis was to sort out the significance of the YEE-projects Olohuone as a meeting place for minors who have immigrated to Finland without a caretaker. By using a survey, the aim of this thesis was to sort out adolescents experiences of Olohuone, what they have seeked help for and how has their life situation changed since starting to visit Olohuone. With the results of this thesis the YEE-projects subcontractor and our partner Helsinki Deaconess Foundation are able to develop the activities of Olohuone in the future and in addition they get valuable user experience. The survey can also be used in the future to gather more user experience.

The survey was implemented in the spring of 2022 in Olohuone with 16 adolescent participants. The survey was made with Webropol survey tool. The most significant result of the survey is that the adolescents are mostly pleased or very pleased with the activities in and of Olohuone. The critique was almost exclusively towards the location of Olohuone and it's cramped and small space. The results show that it is important that the adolescents get peer support, and a chance to learn the Finnish language. The results also show that the adolescents have gotten guidance in their everyday life and answers and help for the questions they have had on their mind entering Olohuone. Popular activities in Olohuone are homework club and languafe cafe.

It can be concluded from the results of the survey that there is a demand for meeting places like Olohuone and that this kind of meeting place is important for adolescent immigrants who come to Finland without a caretaker.

Keywords: Integration, immigrant, immigrant work, participation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 ALAIKÄISENÄ ILMAN HUOLTAJAA MAAHAN TULLEIDEN KOTOUTUMINEN JA OSALLISUUS	6
2.1. Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleet	6
2.2. Maahanmuuttajien kotoutuminen	7
2.3. Maahanmuuttajien osallisuus	10
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	13
4 YHTEISTYÖKUMPPANIT	14
5 AINEISTON KERUU, AINEISTO JA SEN ANALYYSI	15
5.1. Tutkimusmenetelmä	15
5.2. Aineiston keruu	16
5.3. Aineiston analyysi	18
6 TULOKSET	19
6.1. Olohuoneen löytäminen	19
6.2. Olohuoneella käyminen ja sen toimintaan osallistuminen	20
6.3. Olohuoneen merkitys nuorelle	22
6.4. Nuorten palaute Olohuoneen toiminnasta	24
7 EETTISET NÄKÖKULMAT JA LUOTETTAVUUS	25
8 POHDINTA	27
LÄHTEET	31
LIITE 1. Saatekirje	36
LIITE 2. Suostumus tutkimukseen osallistumisesta	37
LIITE 3. Kyselylomake	38
LIITE 4. Webropol-kyselylomake	39

LIITE 5. Kutsu kyselytutkimukseen	43
---	----

1 JOHDANTO

Suomeen on tullut pakolaisia alaikäisinä ilman huoltajaa jo 1980-luvulta asti, mutta enemmän vasta 1990-luvulla. Vuonna 2015 saapui ennätysmäärä pakolaisia ja samalla myös alaikäisten pakolaisten määrä oli suuri. Ilman huoltajaa tulneiden alaikäisten pakolaisten määrä oli vuonna 2015 Maahanmuuttoviraston tilaston mukaan 3024, kun taas vuonna 2018 luku oli 109. (Lepola, 2019, 6–9.) Suurin osa lapsista, jotka ovat saapuneet vuonna 2015, on nyt nuoria aikuisia.

Kansainvälisen suojelun päätöksiä on tehty alaikäisille vuonna 2021 seuraavasti: 0–13 vuotiaille yhteensä 694, (joka on 17% kaikista kansainvälistä suojelua hakevista) ja 14-17 vuotiaille yhteensä 220 (5,4% kaikista kansainvälistä suojelua hakevista). Luvuista ei näe sitä kuka hakijoista on saapunut yksin ilman huoltajaa, mutta luvut näyttävät, kuinka paljon alaikäisiä kansainvälisen suojelun päätöstä hakevia maassamme on. Kansainvälinen suojelu tarkoittaa Euroopan unionin direktiivien ja Suomen ulkomaalaislain mukaan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa. Jos hakija saa myönteisen päätöksen, saa hän myös oleskeluluvan. Näissä tilastoissa näkyvät kansainvälisen suojelun päätösten sekä turvapaikanhakijoiden oleskelulupapäätökset. Suurin osa kansainvälistä suojelua hakevat on tullut vuonna 2021 Irakista, Afganistanista, Somaliasta, Venäjältä, Turkista, Iranista, Nigeriasta ja Syyriasta. Vuonna 2021 yksin tulleita alaikäisiä tuli 57 Afganistanista, 42 Somaliasta, 8 Syyriasta, 5 Irakista ja 4 joiden maa ei ollut tiedossa ja yhteensä heitä oli 136. Määrä on lähes sama kuin vuonna 2020, kun silloin luku oli 141. (Euroopan muuttoliikevirasto, 2022, s.23.)

Vuonna 2022 tilasto on muuttunut Ukrainassa käytävän sodan myötä ja kansainvälisen suojelun myönteisiä päätöksiä pelkästään ukrainalaisille (mukana kaiken ikäiset) on tehty vuonna 2022 jo n. 35 000. Vuoden 2022 aikana alaikäisille 0-13 vuotiaille on tehty 9209 hakemusta ja 14-17 vuotiaille 2845 hakemusta. Luvut ovat päivitetty 15.9.2022. Valitettavasti luvut ovat kasvaneet erittäin paljon ja nopeasti lyhyessä ajassa. (Maahanmuuttovirasto, 2022.)

Olohuone Helsingissä on kohtaamispaikka, joka on tarkoitettu 18–25 vuotiaalle, ilman huoltajaa Suomeen tulleille nuorille. Nämä nuoret ovat itsenäistymisvaiheessa olevia nuoria, ja Olohuone on suunniteltu vastaamaan heidän tarpeisiinsa. Olohuoneelta nuori saa yksilöllistä tukea ja siellä järjestetään myös läksyklubeja, kielikahvilaa ja retkiä. (Helsingin Diakonissalaitos, 2021.)

Opinnäytetyömme on tutkimuspainotteinen. Opinnäytetyössämme keräämme asiakaspalautetta Olohuoneella kävijöiltä ja saamme sitä kautta arvokasta tietoa nuorten kokemuksista Olohuoneen toiminnasta ja sen merkityksestä nuorten elämään. Yhteistyökumppanimme on Helsingin Diakonissalaitos. Näiden palautteiden avulla Helsingin Diakonissalaitoksen työntekijät voivat kehittää Olohuoneen toimintaa. Olohuoneen toiminta on osa YEE-hanketta (Yhdessä aikuisuuteen-elämässä eteenpäin), jonka osatoteuttajana on Helsingin Diakonissalaitos. Pää-toteuttaja on Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) (Helsingin Diakonissalaitos, i.a.-a). YEE-hankkeen rahoittajana toimii Euroopan Sosiaalirahasto.

2 ALAIKÄISENÄ ILMAN HUOLTAJAA MAAHAN TULLEIDEN KOTOUTUMINEN JA OSALLISUUS

2.1. Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleet

Pakolainen, joka on alaikäinen ja saapuu maahan ilman huoltajaa, siirretään ensin Transit-yksikköön, kunnes turvapaikkapuhuttelu on tehty. Transit-yksikkö on uusille maahan tulleille turvapaikanhakijoille tarkoitettu keskus, mikä sijaitsee yleensä lähellä Maahanmuuttoviraston turvapaikkapuhutteluita tekevän toimipisteen lähellä. Sieltä lapset siirtyvät yleensä perheryhmäkotiin, tai he voivat asua tuetussa asumisyksikössä, jos kyseessä on melkein täysi-ikäinen nuori. Lapset ovat yleensä tulleet Suomeen maasta, jossa on jo ollut pitkään aseellisia konflikteja, kuten Somaliasta, Irakista ja Afganistanista. (Lepola 2012, s. 8; Maahanmuuttovirasto, i.a. -a.)

Ilman huoltajaa maahan tulleilla on taustallaan ikäviä kokemuksia ja kotoutumisvaihetta vaikeuttavia tekijöitä. Vaikeat kokemukset ja ikävät tapahtumat voivat olla esimerkiksi siirtymiset sijoitusyksiköstä toiseen, turvapaikkaprosessin pitkeytyminen, terveystilanne, sukulaisten kaukainen asuinpaikka tai se, että sukulaisista ei ole tietoa, ystävien puute sekä perheenyhdistämiseen liittyvät asiat. (THL, 2019.) Perheenyhdistämisen vaikeus saattaa aiheuttaa nuorelle paljon stressiä. Perheenyhdistäminen onkin vaikeutunut Suomessa, sillä se on vaikeaa, kallista ja hidasta. Nuorelle saattaa koitua paljon stressiä rahan hankkimisesta ja päätöksen pitkittyessä ahdistus ja ikävä vain jatkuu. (Haavoittuvien ryhmien mielenterveyden edistäminen, tuki ja hoito, 2018, s. 376.)

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa on määritelty, kuinka lapsella tulee olla oikeus huolenpitoon ja turvaan. Hänellä on myös oikeus kertoa mielipiteensä ikätasoisesti ja tulla kuulluksi, kuitenkin niin, ettei se loukkaa ketään. Lapsilla on myös oikeus saada tietoa. Lasten oikeuksien sopimuksessa on myös mainittu, että valtion tulee suojella pakolaislapsia. (Unicef, i.a.)

Vuonna 2010 Suomen hallituksen ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi laatia selvitys lapsen edun toteutumisesta turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä ja vastaanotossa. Selvityksessä haastateltiin yksin tulleita turvapaikanhakijalapsia. Selvityksestä kävi ilmi, että nuoret pitivät turvapaikkaprosessin kulkua vaikeaksi ymmärtää. Omat oikeudet olivat vaikeita hahmottaa ja he tunsivat olonsa turvattomiksi. Selvityksessä kävi ilmi myös se, että lapsen etu ei toteutunut liittyen Dublin-palautuksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että jos lapsi on hakenut turvapaikkaa ennen Suomeen saapumista muusta EU-maasta, hänet voidaan palauttaa kyseiseen maahan. Toisaalta YK:n lapsisopimus sanoo, että lapsen etu tulee ottaa huomioon päätöksenteossa, joten harkintaa tulisi käyttää ja arvioida tilanne ajatellen lapsen etua. (Parsons, 2010, s. 3-4.)

YK:n lapsisopimuksen mukaan lapsella on aina oikeus henkilöllisyyteensä. Henkilöllisyystiedot sisältävät lapsen iän ja syntymäajan. Lapsi tai nuori saattaa joutua todistamaan ikänsä turvapaikkaa hakiessaan, mikäli viranomaisella on epäily, että lapsi on selvästi eri-ikäinen kuin ilmoittaa. Iänmääritys tehdään nykyään tutkimalla hampaiston ja luiden kehitystasetta. Tutkimuksissa ei kuitenkaan saada tietoa henkilön kronologisesta iästä, ja tutkimusten mukaan luusto voi kehittyä eri tahdissa riippuen henkilön lähtömaasta. Luuston tutkimustulosta kuitenkin pidetään virallisena tuloksena iästä, eikä henkilöllä ole mahdollisuutta todistaa asiasta toisin. Ensisijaisesti lapsen kertomaan ikään tulisi luottaa, etenkin siitä syystä, että lääketieteellisellä tutkimuksella ei saada varmuutta iästä. Tämä olisi myös lapsen edun mukaista. (Parsons, 2010, s. 85–87) Ikä pyritään selvittämään asiakirjojen avulla tai lapsen ilmoittaman ikä merkitään ylös. Mutta jos viranomainen epäilee lapsen kertomaa ikää ja epäilee lasta vanhemmaksi, häneltä voidaan pyytää lääketieteellistä tutkimusta. Mikäli lapsi kieltäytyy tutkimuksesta ilman hyväksyttävää syytä, lapsi merkitään täysi-ikäiseksi. Iänmääritys tehdään aina vain lapsen ja laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella. (Maahanmuuttovirasto, i.a.-b)

2.2. Maahanmuuttajien kotoutuminen

Kotoutumisella tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttaja kokee olevansa osa yhteiskuntaa ja hänellä on taitoja, joita yhteiskunnassa tarvitaan (THL, i.a. -c).

Suomi huolehtii kaikista lapsista, myös niistä, jotka ovat tulleet hakemaan turvapaikkaa ilman huoltajaa. Kun turvapaikkaa hakevalla lapsella todetaan lastensuojelun tarve, kunta on vastuussa lastensuojelun järjestämisestä. (THL, i.a.-b.)

Useimmiten nuori on 16-17 vuotias saapuessaan Suomeen, mikäli hän saapuu ilman huoltajaa ja he asuvat perheryhmäkodissa tai tukiasumisyksikössä kunnes ovat täysi-ikäisiä. Kun nuori tulee täysi-ikäiseksi, hänelle annetaan kotoutumislain mukaista jälkihuoltoa. (Työ- ja elinkeinoministeriö, i.a.)

Suomessa on säädetty kotoutumislaki, jonka tarkoitus on edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Lain tarkoitus on edistää myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. (L1386/2010 1§.) Kotoutumislain laissa on säädetty myös kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestäminen:

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. (L1386/2010 6 §)

Olohuoneen toiminta vastaa kuudennen pykälän määrittelemään tarpeeseen, eli se järjestää muuta kotoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Kunnalla on velvollisuus järjestää jälkihuollon palveluita nuorelle hänen sijaishuollon päättymisen jälkeen. Velvollisuus päättyy viimeistään silloin, kun nuori täyttää 25 vuotta. (L417/2007 75. §.) Olohuoneen toiminta on säätiön järjestämää toimintaa, ja sen asiakkaat ovat usein jälkihuollon piirissä, mutta selvennykseksi kerrottakoon, että se ei kuitenkaan ole kunnan järjestämää jälkihuollon piiriin kuuluvaa toimintaa.

Ilman huoltajaa maahan tullut lapsi tai nuori tarvitsee heti ensi hetkistä lähtien turvaa ja huolenpitoa, kuten kaikki muutkin lapset. Ammatillaisen tulee tarjota lapsikeskeistä kotoutumista ja joukkoon kuulumisen tunnetta. Suomessa lapsilla ja nuorilla on hyvä mahdollisuus löytää omaa toimijuuttaan, ilman sodan ja nählänhädän aiheuttamia häiriötekijöitä. Vaikka ympäristö, tavat, kieli ovat erilaisia ja vieraita, voi ammatillainen auttaa lasta mielekkäällä toiminnalla pääsemään

osaksi muuta yhteisöä. (Turunen, 2021, s.118–120.) Kotoutumiseen sekä uuteen elämäntilanteeseen sopeutuminen helpottuu, jos nuorella on turvallinen sekä kannustava paikka elää. Myös jatkuvuus ihmissuhteissa, omissa tavoissaan sekä kosketus tuttuun kulttuuriin edesauttaa kotoutumista. On tärkeää myös luoda uusia ihmissuhteita ja ohjata tarkoituksenmukaiseen koulutukseen, jotta voi siirtyä eteenpäin vaikeista kokemuksista ja luoda itselleen uusi tarkoitus elämään. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017, s. 15.)

Lapsena koettu stressi voi oireilla vielä pitkään aikuisena esimerkiksi erilaisina mielenterveysongelmina. Tärkeintä on havainnoida nämä vaikutukset mahdollisimman aikaisin ja puuttua niihin oikealla hoidolla (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017, s. 15). Ilman huoltajaa tulleilla lapsilla ja nuorilla yleisimmät mielenterveysongelmat ovat masennus, post-traumaattinen stressihäiriö sekä ahdistuneisuus. Nuoren tai lapsen iällä ei ole suurta merkitystä mielenterveyden häiriöiden ilmaantuvuudessa, mutta tytöillä on suurempi riski masennukseen, ja pojilla suurempi riski post-traumaattiseen stressihäiriön ilmaantumiseen (Höhne ym., 2020, s. 1178–1180). Jensen ym., (2019, s. 1679) toteavat, että vasta viiden vuoden päästä maahan saapumisesta pystytään näkemään selvästi masentuneisuuden vähentyminen, kun taas post-traumaattisen stressioireyhtymän ja ahdistuksen osalta ei pystytty näyttämään selkeää vähenemistä. Mielenterveysongelmat ja niiden ilmaantuvuus pysyvät korkealla vielä viiden vuoden päästäkin ja saattavat kroonistua, jos niitä ei hoideta oikein (Jensen ym., 2019. s. 1679).

Ilman huoltajaa tulleilla maahanmuuttajilla saattaa olla monia vaikeita hetkiä elämässään takana, mutta heillä myös paljon kokemuksia ja voimavaroja selviytymiseen. Heidän kotoutumisensa ja kehityksen tueksi on tärkeää luoda heille suojaavia tekijöitä ympärilleen, joka tuottaa heille hyvinvointia. Keskeinen asia, jota ilman huoltajaa tulleet lapset ja nuoret hakevat, on kokemus siitä, että heillä on turvallinen olo (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017, s. 15-17).

Nuoren kotoutumista ja hyvinvointia voi tukea monin tavoin, kuten toiminnallisien menetelmien. Menetelmät voivat liittyä esimerkiksi kuvataiteeseen, liikuntaan, kerontaan, musiikkiin ja rentoutukseen. Myös pysyvät ihmissuhteet ovat tärkeitä. (Haavoittuvien ryhmien mielenterveyden edistäminen, tuki ja hoito, 2018, s. 377)

Tärkeä ihmissuhde voisi olla esimerkiksi myös turvallinen aikuinen, kuten sosiaaliohjaaja tai tukikummi. Hyvinvointia tukee myös koulunkäynti ja työssäkäynti. Ammatilainen voi tukea nuorta usein eri keinoin kuten tutustumalla lisää mielen-terveyteen liittyvissä kysymyksissä ja tunnistamalla ajoissa avun tarve mielenterveysasioissa. Ammatilaisen tulee myös huomata nuoren vahvuudet, jotta voi tukea nuorta. (Haavoittuvien ryhmien mielenterveyden edistäminen, tuki ja hoito, 2018, s. 380–383.)

Jokainen ilman huoltajaa tuleva lapsi on yksilöllisessä tilanteessa, ja hänet tulee ottaa huomioon yksilönä, ja luoda hänelle yksilöllinen suunnitelma hänen tarpeitaan ajatellen niin arkipäivään, kuin mahdollisia kriisejä varten. Vaikka jokainen nuori on yksilö, ei se kuitenkaan tarkoita, ettei yhteisiä tekijöitä muiden kanssa tulisi ottaa huomioon (Begripligt, 2015, s. 16). Nuoret tulisi ottaa aina huomioon yksilöinä, ja luoda heille avoimen keskustelun kautta oma polkunsa kotoutumiseen heidän mielenkiintojensa ja arvojensa mukaan. On kuitenkin hyvä olla tiettyjä malleja ja raameja, joita voidaan nuoren tarpeiden mukaan muokata heille ominaisiksi.

2.3. Maahanmuuttajien osallisuus

Osallisuudella on suuri merkitys terveydelle ja se on tasa-arvon edellytys. Osallistuminen ja vaikuttaminen ovat osa osallisuutta. Osallisuutta voi edistää esimerkiksi lisäämällä tiedonsaantia (esimerkiksi arjen asioiden hoitamista varten), monikulttuurisuuden toimintamallien ja osallistumismenetelmien kehittämällä kansalaistoiminnassa, tukemalla integroitumista eli kotoutumista ja kielen oppimista. (THL, i.a. -a.)

Osallisuus koostuu eri osa-alueista: osallisuudesta omaan elämään, osallisuudesta vaikuttamiseen palveluissa, elinympäristössä ja lähipiirissä sekä paikallisesta osallisuudesta lähiympäristössään, esimerkiksi liittymällä hyvinvoinnin lähteisiin ja liittymällä mielekkäisiin vuorovaikutussuhteisiin, joissa voi vaikuttaa resurssien jakamiseen. Osallisuutta lisää kohtuullinen toimeentulo, tarpeeseen

vastaavat palvelut, ja se, että järjestetään toimintaa, jossa voi tavata muita ihmisiä. Samalla on myös tärkeää vahvistaa oman elämän hallittavuutta. (Isola ym., 2017, s. 23–25.)

Palveluiden yhteiskehittäminen on myös osallisuutta edistävää toimintaa. Kehittämällä asiakkaan kanssa, varmistutaan siitä, että ne vastaavat tarkoitustaan. Myös ammattilaisen kannustus saattaa rohkaista asiakasta vaikuttamaan ja kehittämään ympärillään olevia toimintoja. Kansalaistaidot ja kielitaito ovat tärkeitä välineitä vaikuttamiseen, erityisesti maahanmuuttajilla. Niiden puute ei kuitenkaan ole este, vaan tapoja vaikuttamiseen voidaan muunnella ja kehittää. (Isola ym., 2017, s. 33–35) Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke Sokra vastaa tähän kehittämistarpeeseen ja pyrkii hankkeissaan edistämään ja kehittämään juuri heikoimmassa asemassa olevien osallisuutta. Sokra-hankkeen toteuttajina ovat THL ja Diakonia-ammattikorkeakoulu. (Innokylä, i.a.)

Nuoren hyvinvointia tukee se, että nuorella on mielekästä toimintaa, kuten harrastusmahdollisuuksia, leiritoimintaa ja kummiperhetoimintaa. Osallisuutta tukee myös tiedonsaanti. Ammattilaisen on myös hyvä ottaa puheeksi jo etukäteen ikävät asiat, kuten kielteiset päätökset ja käännytyksen mahdollisuus. Nuori tarvitsee apua myös lomakkeiden ja dokumenttien kanssa. (Haavoittuvien ryhmien mielenterveyden edistäminen, tuki ja hoito, 2018, s. 380–383.) Nuoren kanssa on myös hyvä keskustella etukäteen siitä, että perheenyhdistäminen on vaikeaa. Etukäteen puhutut vaikeudet lievittävät ahdistusta, josta nuori saattaa kärsiä.

Osallisuuden tunne saattaa kärsiä esimerkiksi siitä syystä, että oleskelulupaprosessi on pitkä. Käsitys siitä, että kuuluu osaksi yhteiskuntaa, saattaa samalla olla tämän vuoksi vaikeaa (Saukkonen, 2020, s. 79). Osallisuutta on kuitenkin tutkittu pääkaupunkiseudulla. Tutkimus toteutettiin viiteen eri kieliryhmään kuuluvilla osallistujilla. Kaikissa kieliryhmissä suuri enemmistö oli sitä mieltä, että ovat vähintään jossain määrin suomalaisessa yhteiskunnassa osallisia. Somalinkielisistä lähes puolet tunsivat kuuluvansa täysin suomalaiseen yhteiskuntaan. (Pitkänen, Saukkonen & Westinen, 2019). Tietoja maahanmuuttajien osallistumisesta kansalaisyhteiskuntaan ei ole helppo löytää. Yhtenä syynä lienee se, että osallistujien taustoja ei niinkään kirjata ylös. Pääkaupunkiseudulla asiaa on

kuitenkin tarkasteltu ja tuloksissa selvisi, että yleisintä osallistuminen oli liikunta-seurojen toiminnassa ja lisäksi monet pakolaistaustaiset maahanmuuttajat ovat aktiivisia uskonnollisen yhteisön toiminnassa. (Saukkonen & Peltonen, 2018.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, millainen merkitys Olohuoneella on nuoren elämään. Tavoitteena oli kuulla nuoria heidän kokemuksistaan Olohuoneella, selvittää onko Olohuoneen toiminta tärkeää ja mitä vaikutuksia Olohuoneen toiminnalla on. Olohuoneen työntekijät kertoivat havainneensa, että moni nuori pitää Olohuoneen toimintaa tärkeänä, ja tarkoituksena oli selvittää, miksi Olohuone on nuorille tarpeellinen, ja mitä apua sieltä saa ja mitä mieltä nuoret itse ovat toiminnasta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää myös, miten nuori on löytänyt Olohuoneelle.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- Miten nuori on löytänyt Olohuoneelle?
- Millainen merkitys Olohuoneella on nuorelle?
- Millaista palautetta nuoret antavat Olohuoneen toiminnasta?

4 YHTEISTYÖKUMPPANIT

Yhteistyökumppanimme oli Olohuone ja sen työntekijät. Olohuone on aloittanut toimintansa 1.1.2021 ja työntekijöiden arvion mukaan Olohuoneella on ollut vuonna 2021 80–120 käyntiä kuukausittain ja vuonna 2022 noin 200 käyntiä kuukaudessa (henkilökohtainen tiedonanto 7.2.2022). Nuorten tyypilliset tuen tarpeet liittyvät usein muun muassa opintojen ja työelämän asioissa tukemiseen heidän tullessaan Olohuoneelle. He kaipaavat myös turvallisen aikuisen läsnäoloa ja rinnalla kulkijaa. (Henkilökohtainen tiedonanto 7.2.2022.)

Olohuoneen toiminnan mahdollistaa Helsingin Diakonissalaitos. Helsingin Diakonissalaitos on yleishyödyllinen säätiö, ja sillä on pitkä historia takanaan. Säätiö on jo vuodesta 1867 asti auttanut ihmisiä, jotka ovat vaarassa syrjäytyä. Diakonissalaitos työllistää jopa 2900 henkilöä. (Helsingin Diakonissalaitos, i.a.-b)

Olohuone on osa YEE- hanketta (Yhdessä aikuisuuteen - elämässä eteenpäin), joka tarjoaa yksilöllistä apua lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutetuille nuorille ja jälkihuolto ikäisille nuorille, jotka ovat tulleet Suomeen alaikäisenä ilman huoltajaa. YEE-hankkeen toimintaan kuuluu yksilövalmennusta, ryhmätoimintaa ja matalan kynnyksen neuvontaa. (Helsingin Diakonissalaitos, 2021.) YEE-hankkeen tavoitteisiin kuuluvat muun muassa nuorten oikeuksien toteutuminen, tietopohjan kokoaminen kotouttamislain mukaisten tukipalveluiden tilasta kehittämistyön tueksi, nuorten tarpeisiin vastaavien palveluiden kehittäminen ja monialaisen yhteistyön kehittämistyö (THL, i.a.- d).

5 TUTKIMUSMENETELMÄ, AINEISTON KERUU JA ANALYYSI

5.1. Tutkimusmenetelmä

Valitsimme menetelmäksi pääasiassa laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän. Laadullisen tutkimusmenetelmän tunnusmerkkejä ovat subjektiivisuuden arvostaminen, asianosaisten omien merkitysten korostaminen, tutkijan paikan reflektointi, sekä mitä ja miten- kysymysten käyttäminen. (Tietoarkisto, i.a.) Nämä piirteet kuvaavat hyvin lähestymistapaamme ja toiveenamme oli nimenomaan kuulla asianosaisten kokemuksia, ja sitä kautta ymmärtää Olohuoneen toiminnan merkitystä. Opinnäytetyössämme on myös määrällisen menetelmän tunnusmerkkejä (esimerkiksi kyselylomakkeessa kysymykset, mutta sen pääpaino on laadullisessa tutkimusmenetelmässä. Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä perustuu kohteen määrittämiseen numeroiden ja tilastojen avulla. Laadullisen ja määrällisen tutkimusmenetelmän eroa usein korostetaan, vaikka niitä voidaan käyttää samassa tutkimuksessa. (Jyväskylän yliopisto, 2015.)

Aineistonkeruumenetelmämme oli kysely. Kyselyn rakentamista varten tutustuimme teoreettiseen viitekehykseen käymällä läpi lähdemateriaalia, artikkeleita, julkaisuja ja erilaisia tilastoja. Kysymysten muotoilussa on tarpeen ottaa huomioon, miten kysymys esitetään niin, että saataisiin oleellista tietoa. Saimme myös yhteistyökumppaniltamme toiveita kysymyksiin liittyen. Usein ammattilaisilta, jotka ovat työskennelleet tutkimusympäristössä, on syvempää ymmärrystä aiheesta, ja sitä kautta he myös pystyvät pohtimaan kuinka saadaan tärkeää tietoa syvemältä ilmiön sisältä. (Juuti P. & Puusa A., 2020, luku Johdanto, Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan?).

Kysely sisältää monivalintakysymyksiä, asteikkoihin perustuvia kysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Kysymyksen tyyppi valikoitui kysyttävän asian mukaan; sen sopivuuden mietimme sen mukaan, kuinka saisimme mahdollisimman tarkan vastauksen. Monivalintakysymystä käytimme helpottaaksemme vastaamista etukäteen mietityillä vaihtoehdoilla ja kun vastaus ei ole kokemukseräinen vaan jokin

selkeä yksi vaihtoehto on helppo valita. Monivalintakysymyksillä on myös mahdollista tehdä vertailua keskenään ja tehdä johtopäätöksiä. Käytimme avoimia kysymyksiä, kun toivoimme tietoa nuoren kokemuksista ja toivoimme avointa palautetta. Käytimme numeroasteikkoa 1–10 kysymyksissä, joissa pyydetään kuvailemaan tunnetta, kuten tyytyväisyys tai tyytymättömyys ja kysymyksessä, jossa kysytään Olohuoneen merkityksellisyydestä.

Kyselyiden vastaukset kokosimme Webropol-alustalta tietokoneillemme, jossa niitä säilytettiin ja analysoitiin kirjoitusprosessin ajan. Tulokset raportoitiin tässä opinnäytetyössä ja aineisto luovutetaan YEE-hankkeen käyttöön, jotta hankkeessa voidaan hyödyntää myös keräämäämme raakadataa. Lisäksi YEE-hanke saa luomamme Webropol-lomakkeen käyttöönsä hankkeen ajaksi, jotta se voi halutessaan hyödyntää sitä ja kerätä tietoa sen avulla hankkeen piirissä olevilta nuorilta ja raportoida tätä tietoa osana hankkeen raportointia.

5.2. Aineiston keruu

Kävimme Olohuoneella paikan päällä yhteensä kolme kertaa (9.5.2022, 16.5.2022 ja 23.5.2022) teettämässä kyselyitä. Kävimme paikalla useamman kerran, jotta saamme riittävästi vastauksia, jotta tulokset olisivat luotettavia. Tutkimme otosta kokonaistutkimuksen sijaan. Kävijöiden määrä vaihtelee suuresti, osa nuorista käy Olohuoneella kerran tai kaksi, kun taas osa käy pidemmän aikaa. Tätä kysymystä käsiteltiin myös kyselyssämme. Tämän vuoksi olisi mahdollista kysyä asiakaspalautetta kaikilta nuorilta. Saimme vastaukset yhteensä 16 henkilöltä. Kaikki vastaajat olivat täysi-ikäisiä. Tavoitteenamme oli saada vastaukset noin kahdeltakymmeneltä nuorelta ja kolmen käyntikerran jälkeen olimme yhdessä yhteistyökumppanimme kanssa tyytyväisiä saamiemme vastauksien lukumäärään. Saimme vastaukset lomakkeiden kaikkiin kohtiin jokaiselta vastaajalta, lukuun ottamatta avoimia kysymyksiä. Osa nuorista ei osannut vastata avoimiin kysymyksiin, jolloin vastauksena oli en tiedä tai en osaa sanoa.

Tutkimus toteutettiin paikan päällä Olohuoneella. Suunnittelimme kutsun, joka oli pdf-muodossa. Kutsussa oli kasvokuvamme, jonka alla luki nimemme ja teksti ”sosionomiopiskelija”. Liitimme kasvokuvat kutsuun, jotta nuoret kokisivat meidät helpommin lähestyttäviksi, eikä vain nimiksi paperilla. Kutsulla kerroimme etukäteen tulostamme. Kutsun teksti ei ole täysin kirjakielinen, vaan suunnittelimme tekstin niin, että se olisi mahdollisimman selkokielinen ja ymmärrettävä.

Keräsimme asiakaspalautetta Webropol-työkalua hyödyntämällä. Kyselyllä kerättiin tietoa nuorten osallisuuden kokemuksesta, kohdatuksi tulemisen kokemuksesta, toiminnan tarpeenmukaisuuden kokemuksesta, Olohuoneen vaikutuksesta nuorten elämään ja mitattiin nettosuosittelemisindeksiä. Kysely oli strukturoitu kysely, joka sisälsi lisäksi avoimia kysymyksiä. Kysymyksiä oli yhteensä 16, varsinaisia kysymyksiä oli 14 ja lisäksi kohdat, jossa pyydettiin kertomaan terveiset ohjaajalle ja antamaan vapaata palautetta, nuoren niin halutessaan. Kyselystä saaduilla tiedoilla pyritään kehittämään Olohuoneen toimintaa tulevaisuudessa.

Kyselyt toteutettiin iltapäivällä, Olohuoneen normaalien aukioloaikojen mukaisesti. Olohuoneella oli samaan aikaan toimintaa, jota tavallisestikin toteutettaisiin (kuten läksyklubi ja henkilökohtaista neuvontaa). Me molemmat opiskelijat saimme oman tilan, jotta kyselyyn vastaamiseen olisi mahdollisimman rauhallinen ympäristö. Työkaluina meillä oli omat tietokoneemme mukana. Meillä oli mukana myös suostumuslomakkeet sekä saatekirjeet paperisina. Olohuoneen työntekijät kysyivät nuorilta yksitellen, haluaisivatko he osallistua kyselyyn ja välillä myös me opiskelijat kävimme kysymässä nuorelta halukkuutta osallistua tutkimukseen. Jos nuori suostui, pyysimme häntä siirtymään huoneeseen kanssamme. Kyselyyn osallistujat valikoituivat paikallaolevien mukaan. Kun nuori suostui täyttämään kyselylomakkeen, luimme aluksi liitteenä olevan saatekirjeen. Mikäli nuori halusi osallistua, pyysimme allekirjoittamaan suostumuslomakkeen.

Kyselyt sujuivat hyvin ja pyrimme pitämään tilaisuuden mahdollisimman rentona ja keskustelevana. Nuoret, jotka osasivat suomen kieltä riittävästi, täyttivät kyselylomakkeen itsenäisesti ja olimme varalta vieressä. Nuoret, jotka eivät osanneet suomen kieltä juurikaan, saivat meiltä tukea kysymysten ymmärtämiseen tai käänsimme kysymyksen englanniksi. Kyselyyn osallistui myös nuoria, joilla ei

ollut suomen tai englannin kielen taitoja, jolloin nuori käytti joko googlen kääntäjää, tai muuta puhelimen sovellusta, jolla sai helposti käännettyä kyselyn omalle äidinkielelleen. Kysymysten muotoilussa pyrimme ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon vastaajien kielitaidon, jotta emme johdattele kysymyksen asettelulla tai tulkitse väärin vastauksia. Pyrimme myös siihen, että vastaajalle ei tulisi tilannetta, että hän ei ymmärrä lainkaan kysymystä, mutta tämän välttäminen täysin oli mahdotonta johtuen vastaajien kielitason eritasoisuudesta.

Istuimme nuoren vieressä tukena, ja rohkaisimme nuorta käyttämään itse tietokonetta, jotta vastaaminen olisi mahdollisimman osallistavaa toimintaa, emmekä täyttäisi nuoren puolesta lomaketta. Kyselyt sujuivat pääosin hyvin, mutta välillä saattoivat hiukan häiriintyä, sillä huoneeseen tuli muutaman kerran Olohuoneen työntekijä toisen nuoren kanssa keskustelemaan muista asioista tilan puutteen vuoksi. Tämä oli täysin ymmärrettävää. Tämä ei aiheuttanut suurta vaivaa, mutta saattoi vaikuttaa nuoren keskittymiseen. Kaikki nuoret, joita pyydettiin mukaan vastaamaan, suostuivat.

5.3. Aineiston analyysi

Analyysimenetelmäksi valitsimme teema-analyysin, mikä tarkoittaa sitä, että aineistosta etsitään tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet (Eskola & Suoranta, 2008). Muodostimme pääteemaat tutkimuskysymysten mukaan. Lisäksi muodostimme teeman, jossa käsitelimme Olohuoneella käymiseen ja sen toimintaan osallistumiseen liittyviä kysymyksiä. Kyselyiden vastaukset kokosimme Webropol-alustalta Excel-taulukon, mistä tarkastelimme tuloksia. Muodostimme kuvion neljästä kysymyksestä, jotka olivat strukturoituja eli niissä oli valmiit vastausvaihtoehdot. Pohdimme, että näissä kysymyksissä kuvio havainnollistaisi tulosta paremmin.

Tulokset raportoitiin tässä opinnäytetyössä ja aineisto luovutetaan YEE-hankkeen käyttöön, jotta hankkeessa voidaan hyödyntää myös keräämäämme raakadataa. Lisäksi YEE-hanke saa luomamme Webropol-lomakkeen käyttöönsä hankkeen ajaksi, jotta se voi halutessaan hyödyntää sitä ja edelleen kerätä tietoa

sen avulla hankkeen piirissä olevilta nuorilta ja raportoida edelleen tätä tietoa osana hankkeen raportointia. YEE-hanke on hakenut tutkimusluvan tiedonkeruulle Helsingin Diakonissalaitoksen Eettiseltä toimikunnalta alkuvuodesta 2021 ja sitoutuu säilyttämään aineistoa asianmukaisesti ja hävittämään sen hankkeen päättyessä toukokuussa 2023.

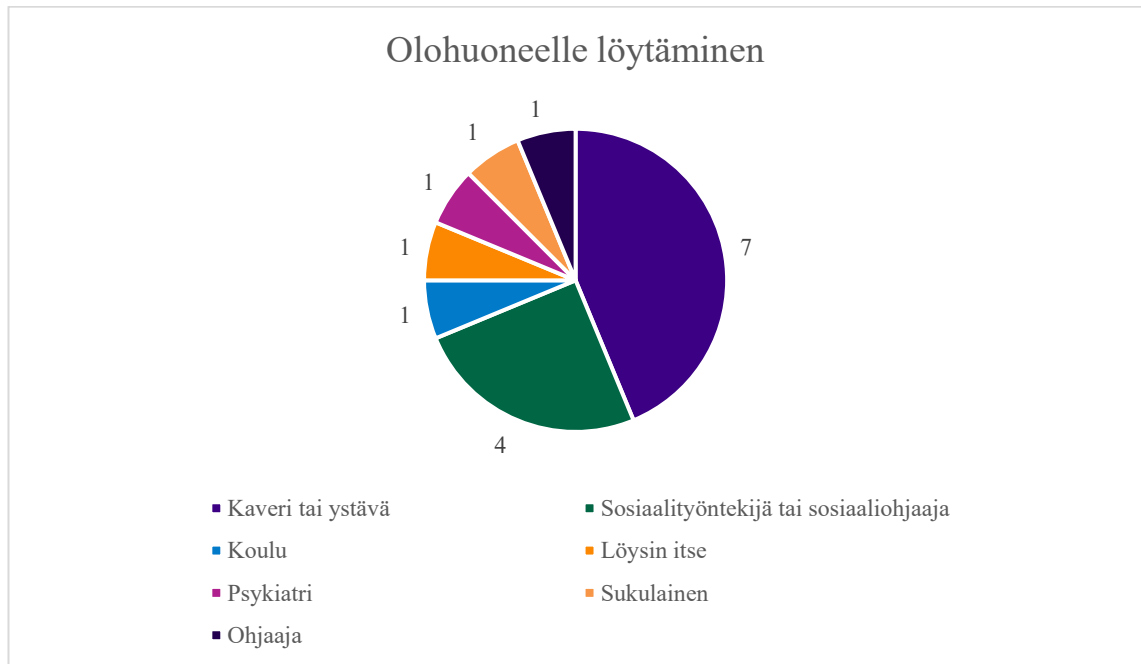
Nuorille tarkoitettussa infokirjeessä aineiston käsittelyyn, säilytykseen ja käyttöön liittyvät asiat on selvitetty ja nuoren kanssa käydään suostumuslomake läpi ennen kuin häntä pyydetään allekirjoittamaan lomake. Paperiset lomakkeet otimme mukaamme ja säilytämme niitä kotona lukollisessa kaapissa. Opinnäytetyön prosessin jälkeen lomakkeet hävitetään asianmukaisella tavalla, joka tarkoittaa, että papereita ei voi käyttää minkäänlaiseen tarkoitukseen tai ketään ei voi tunnistaa papereista. Otimme kyselyn kysymyksissä huomioon myös vastaajien suomen kielen taidon; käytimme selkeitä ilmaisuja kysymyksissä ja pyrimme helpottamaan vastaamista avointen kysymysten lisäksi vaihtoehtoilla, joista vastaaja saa valita.

6 TULOKSET

6.1. Olohuoneen löytäminen

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme ”Miten nuori on löytänyt Olohuoneelle?”, saimme vastauksen kyselymme ensimmäisellä kysymyksellä: ”Keneltä tai mistä kuulit Olohuoneesta?” (Kuvio 1. Olohuoneelle löytäminen.) Melkein puolet vastaajista, eli 7 nuorta, kertoi kuulleensa Olohuoneesta kaverilta tai ystävältä. Vastaajista 4, kertoi kuulleensa Olohuoneesta joko sosiaalityöntekijältä tai sosiaaliohjaajalta. Loput vastaajista kertoivat kuulleensa Olohuoneesta joko koululta, sukulaisiltaan tai psykiatrilta. Yksi vastaajista kertoi löytäneensä Olohuoneelle itse. Vastausten perusteella arvioimme, että juuri Suomeen saapuneen nuoren saattaa olla hankala löytää Olohuoneelle. Olohuoneelle löytäminen saattaa vaatia kaveripiirin löytämisen tai johonkin muuhun organisaatioon kuulumisen, kuten

koulu, ennen kuin nuori saa tietoa Olohuoneen olemassaolosta. Olisi hyvä, jos nuori saisi mahdollisimman pian maahan tullessaan tiedon Olohuoneesta, esimerkiksi sosiaalityöntekijältään, jotta hän pääsisi saman tien oppimaan kieltä, tutustumaan muihin nuoriin ja saisi vertaistukea muilta nuorilta kotoutumisen helpottamiseksi.

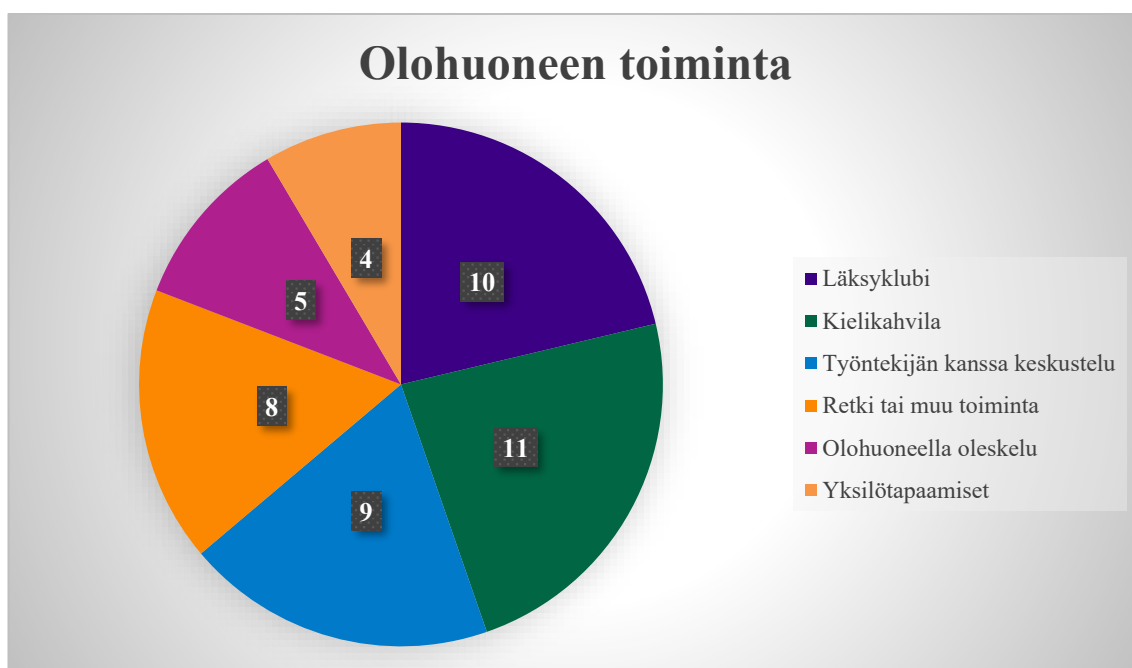

Kuvio 1. Olohuoneelle löytäminen.

6.2. Olohuoneella käyminen ja sen toimintaan osallistuminen

Kyselymme seuraavat kolme kysymystä liittyivät Olohuoneella käymiseen ja siellä toimintaan osallistumiseen. Vastaajista noin puolet, eli 6 nuorta, kertoi käyneensä Olohuoneella alle kolmen kuukauden ajan, kun taas noin kolmannes, eli 5 nuorta kertoi käyneensä siellä 3–6 kuukauden ajan. Loput viisi vastaajaa kertoivat käyneensä Olohuoneella 6–12 kuukauden ajan. Suurin osa kyselyyn vastanneista kertoivat käyvän Olohuoneella vähintään kerran viikossa, jotkut useita kertoja viikossa. Kolme nuorta kertoi käyvän Olohuoneella vain muutamana kerrana kuukaudessa tai harvemmin.

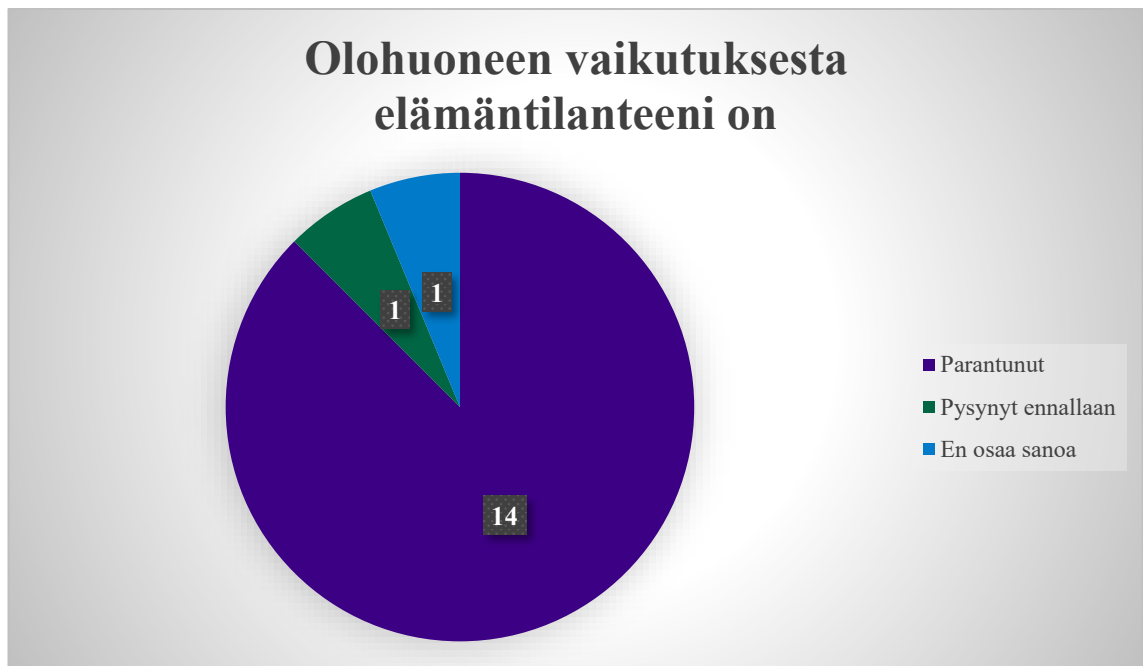
Olohuoneella järjestetystä toiminnasta suosituimpia olivat kyselyn perusteella läksyklubi sekä kielikahvila. Näihin osallistui yli kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista. Puolet vastanneista kertoi myös, että työntekijän kanssa keskustelu on heille tärkeää ja yhtä paljon vastauksia sai myös erilaiset retket tai muu Olohuoneen ulkopuolella tapahtunut aktiviteetti. Kolmasosa vastanneista kertoi myös tulevansa Olohuoneelle vain viettämään aikaa. Kyselyn perusteella voi sanoa, että Olohuoneen toiminnasta erityisesti kielikahvila ja läksyklubi ovat monelle se asia, jonka takia he tulevat Olohuoneelle. (Kuvio 2.) Tämän lisäksi Olohuone järjestää paljon erilaista toimintaa, johon nuoret saavat osallistua oman mielenkiintonsa ja tarpeensa mukaan.

Kuvio 2. Olohuoneen toiminta.

6.3. Olohuoneen merkitys nuorelle

Kyselymme seuraavat kysymykset toivat vastauksen toiseen tutkimuskysymykseemme ”Millainen merkitys Olohuoneella on nuorelle?”. Kyselyyn vastanneista lähes jokainen kertoi Olohuoneella käymisen parantaneen heidän elämäntilannettaan. Yksi vastaajista kertoi elämäntilanteen pysyneen ennallaan ja yksi ei osannut sanoa. Vastaajista 10 kertoi myös tyytyväisyyden omaan elämäänsä parantuneen Olohuoneella käymisen ansiosta. (Kuvio 3.) Kolme nuorta kertoi tyytyväisyyden pysyneen samana ja kolme ei osannut sanoa. 12 nuorta piti Olohuoneen toimintaa tärkeänä ja 4 nuorta piti Olohuoneen toimintaa erittäin tärkeänä itselleen. Kysyttäessä kokivatko nuoret olonsa turvalliseksi Olohuoneella, oli vastausten keskiarvo 9,9 asteikolla 1-10.

Kuvio 3. Olohuoneen vaikutus.

Vastausten perusteella Olohuoneen toimintaa voi kuvailla onnistuneeksi ja tärkeäksi siellä käyville nuorille. Olohuoneen toiminta on nuorille hyödyllistä ja elämänlaatua parantavaa ja nuoret kokevat olonsa turvalliseksi siellä.

Kyselyyn vastanneista kaikki 16 kertoi saaneensa apua ja tukea asiaan, jonka vuoksi alun perin tulivat Olohuoneelle (Kuvio 4). Eniten apua haettiin opiskeluun liittyviin asioihin, suomen kielen oppimiseen sekä keskusteluapuun. Apua haettiin myös erilaisiin työasioihin liittyen, ihmissuhteisiin sekä asunnon hakemiseen. Asteikolla 1-10 kyselyyn vastanneet kokivat, että heitä aidosti kuunnellaan, sillä tämä väittämä sai keskiarvon 9,6.

Kuvio 4. Avun ja tuen saanti.

Asteikolla 1-10 vastaajat kertoivat keskiarvolla 9,4, että he kokevat Olohuoneen toimintaan osallistumisen helpoksi ja miellyttäväksi ja melko helpoksi voivansa vaikuttaa Olohuoneella tehtäviin asioihin ja toimintaan. Keskiarvolla 8,8 kyselyyn vastanneet kokivat voivansa hyödyntää omia taitojaan muiden hyväksi.

Vastaajat kokivat kyselyn perusteella, että parhaita asioita Olohuoneen toiminnassa olivat muun muassa Suomen kielen oppiminen, avun saaminen pyytämiinsä asioihin, ystävällinen sekä avulias henkilökunta ja yleisesti mukava ilmapää. Asteikolla 1-10 nuoret suosittelisivat ystävälleen Olohuonetta keskiarvolla 9,2 (10 tarkoittaa suosittelisi erittäin varmasti, kun taas 1 ei lainkaan).

6.4. Nuorten palaute Olohuoneen toiminnasta

Kolmas tutkimuskysymyksemme on ”Millaista palautetta nuoret antavat Olohuoneen toiminnasta?” Vastanneista lähes kaikki antoivat Olohuoneen toiminnalle pelkkää positiivista palautetta. Vapaa-sana –osiossa vastaajat kiittelivät Olohuonetta ja erityisesti sen ohjaajia hyvästä työstä. Moni kertoi myös suullisesti kyselyn ulkopuolella saaneensa käytännössä kaikkeen apua Olohuoneen ohjaajilta, riippumatta siitä, mitä kysyi. Palaute oli positiivisen yksipuolista, ja sen voisi hyvin kiteyttää näin;

”Paljon kiitoksia kaikesta avusta, toivottavasti toiminta jatkuu yhtä hyvänä tulevaisuudessa.”

”Apua saan silloin, kun sitä tarvitsen.”

”Työntekijät auttavat aina.”

”Saa apua, kun tarvitset.”

”Kun mulla on joku ongelmia he auttavat mulle ja kun mulla on tehtäviä voin tehdä täällä.”

”Kaikki hyvin, isommat tilat tulevaisuudessa.”

Vaikka itse Olohuoneen toimintaa kohtaan ei tullut kritiikkiä, oli vastauksissa kuitenkin myös parannusehdotuksia. Lähes kaikki, jotka palautetta antoivat, toivoivat isompia tiloja tulevaisuudessa. Monet kertoivat tilan olevan riittävän suuri päivinä, jolloin kävijöitä oli vähän, mutta tilan käyvän liian pieneksi, ahtaaksi ja meluisaksi päivinä, jolloin kävijöitä oli paljon. Eräs kyselyyn vastanneista kertoi myös sijainnin olevan turvaton, ja toivoi tulevaisuudessa sijaintia turvallisemmalle ja rauhallisemmalle alueelle.

7 EETTISET NÄKÖKULMAT JA LUOTETTAVUUS

7.1 Eettiset näkökulmat

Kyselyyn vastattiin nimettömästi. Kaikki kyselyn kysymykset muotoiltiin niin, ettei ketään yksittäistä henkilöä voi vastauksista tunnistaa. Kuten ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston eettisissä suosituksissa on ohjeistettu (Arene, i.a., s. 9), kaikki kyselyyn vastaajat saivat vastata tai olla vastaamatta kyselyyn vapaaehtoisesti. Tutkimuksesta saatuja vastauksia ja tietoja emme jakaneet kenellekään, vaan ne jäivät opinnäytetyön kirjoittajien keskinäiseksi tiedoksi, kunnes ne tässä opinnäytetyössä julkaistiin sellaisessa muodossa, jossa ketään ei voida tunnistaa tai yksilöidä.

Emme kysyneet kyselyyn vastanneilta ikää tai sukupuolta. Emme myöskään kysyneet vastaajan kotimaata, sillä se ei ollut opinnäytetyömme kannalta olennaista. Kysely järjestettiin niin, että kaikilla oli mahdollisimman turvallinen olo siihen vastatessa. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston ohjeita noudattaen, emme kysyneet myöskään muita erityisiä henkilötietoja, kuten rotua tai etnistä alkuperää, nuoren poliittisia mielipiteitä, uskontoa tai terveystietoja (Arene.fi, i.a., s. 11).

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti (Tenk.fi, 2019, s. 8–9.) tutkimukseen osallistuneet nuoret saivat milloin tahansa keskeyttää tai peruuttaa osallistumisensa kyselyyn vastaamiseen ilman syytä tai seurauksia. Halutessaan he saivat myös tietoa heidän vastaustensa käsittelyyn koskeviin asioihin sekä tietoa tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteista. Opinnäytetyössä ei myöskään käsitellä arkaluontoista tietoa vaan olemme kiinnostuneita nuorten kokemuksista koskien Olohuoneen toimintaa ja heidän sieltä saamaansa apua kohtaan.

Mietimme kyselytutkimuksen tapaa ennen sen toteuttamista. Pohdimme, menisimmekö paikan päälle vai lähettäisimmekö linkin Olohuoneen työntekijöille, jonka he voivat jakaa nuorille. Päädyimme ratkaisuun, että menemme itse paikan päälle tekemään kyselyt yhdessä nuorten kanssa. Meille helpompi ja

yksinkertaisempi tapa olisi voinut olla se, että lähettäisimme linkin kyselyyn sähköpostitse, mutta ei ehkä menestyksekkäin tapa. Pohdimme, että nuoren on helpompi sanoa mielipiteensä, kun Olohuoneen työntekijä ei ole teettämässä kyselyä, vaan tukena kyselyn täyttämiseen on Olohuoneen toiminnasta täysin ulkopuolinen henkilö.

7.2 Luotettavuus

Kyselytutkimuksen haasteena voi olla se, että tutkimuksen tekijöinä emme voi olla varmoja, kuinka huolellisesti kyselyyn vastaajat ovat kyselyyn vastanneet. Myös kysymysten ja vastausvaihtoehtojen epäselvyys voi aiheuttaa väärinymmärryksiä, erityisesti maahanmuuttotastaisten nuorten kanssa. (Hirsijärvi ym., 2009, s. 195.) Esimerkiksi kyselylomakkeemme kymmenennessä kysymyksessä, jossa vastataan väittämään ”koen että minua kuunnellaan Olohuoneella”, oli monelle vaikea kysymys ja siinä usein pyydettiin apua kysymyksen ymmärtämisessä. Sana ”kuunnella” konkreettisesti kun tarkoittaa muuta, kuin tulla kuulluksi, jota kysymyksellä haettiin. Selkokielellä termi oli hieman vaikeaselkoinen. Kaiken kaikkiaan kymmenes kysymys käsitteli osallisuusteemaa, ja sen väittämät olivat osalle hankalia ymmärtää. Pidämme kyselymme tuloksia kuitenkin luotettavina. Suurin syy tähän on se, että vastaajia on melko paljon, eli 16 kappaletta, ja heidän vastauksensa olivat melko samanlaisia. Erityisesti avointen kysymysten vastaukset ovat hyvinkin samanlaisia.

Onnistuimme luomaan turvallisen ja rauhallisen hetken nuorelle kyselymme tekemiseen. Myös nuorten kiinnostus kyselyä kohtaan vaikutti aidolta, eivätkä he arkailleet kysyä, jos tarvitsivat apua kysymyksissä. Onnistuimme rajaamaan tutkimuksen hyvin. Vaikka kyselyssämme oli paljon tutkimuskysymystemme kannalta epäolennaisia kysymyksiä, toivat nämä muut kysymykset esiin hyvää palautetta yhteistyökumppanillemme. Tutkimuskysymystemme ja muidenkin kysymysten kannalta onnistuimme kysymysten muotoilussa ja saimme niihin selkeät vastaukset.

Tutkimuslupahakemusprosessi oli pitkä, ja jouduimme hiomaan ja pohtimaan suunnitelmaamme ja kyselyn kysymyksiä pitkään ja huolellisesti. Diakonissalaitoksen eettiseltä toimikunnalta saamamme positiivisen palautteen turvin olimme entistä luottavaisempia siihen, että olemme onnistuneet tekemään kyselystä kattavan, yksinkertaisen ja selkokiehisen mikä oli tärkeä osa kyselymme vastaajien kannalta.

8 POHDINTA

8.1. Tulosten tarkastelu

Merkittävin havainto kerätyn ja analysoidun aineiston pohjalta on se, että nuoret ovat pääosin tyytyväisiä tai jopa erittäin tyytyväisiä Olohuoneen toimintaan. Nuorten kritiikki kyselyssä kohdistui lähes yksinomaan sijaintiin sekä tilan ahtauteen ja pienuuteen. Mikäli kehitettäviä asioita olisi tullut esille enemmän, olisi meillä ollut enemmän pohdinnan aiheita opinnäytetyön tekijöinä. Olisimme voineet pohdita keinoja, kuinka toimintaa voitaisi kehittää. Tutkimuksen tekeminen oli kuitenkin hyödyllistä ja positiivinen palaute on aina hieno asia.

Pohdimme myös negatiivisen palautteen puuttumisen syytä, ja mietimmekin, onko maahanmuuttajanuorten palveluissa kyse niinkin arkisten tarpeiden täyttämisestä, että ollaan tyytyväisiä, kun jotain apua edes saadaan. Ollaanko tämän vuoksi kaikkeen apuun tyytyväisiä, eikä sitä lähdetä arvostelemaan matalalla kynnyksellä? Karinen ym. (2020, s. 41) toteavatkin selvityksessä, jossa tutkittiin kotoutumispalveluita koskevia näkemyksiä, että maahanmuuttajat pitävät kotoutumista edistäviä palveluita hyvinä ja hyvin toimivina ja eri tahojen järjestämiin kotoutumiskoulutuksiin ollaan tyytyväisiä. Tietyt alkuvaiheen palvelut eivät kuitenkaan tavoita kaikkia yhdenvertaisesti, mikä saattaa luoda eriarvoisuutta maahanmuuttajien keskuudessa. (Karinén ym. 2020, s. 41.) Sitä, kuinka tyytyväisiä maahanmuuttajat ovat kotoutumispalveluihin, saattaisi olla aiheellista tulevaisuudessa tutkia tarkemmin lisää. Tämä voisikin olla yksi jatkotutkimuksen aihe.

Toinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla selvitys, siitä voisiko Olohuoneen toimintaa tai sen kaltaista toimintaa, viedä myös muihin nuorten toimintaympäristöihin, kuten peruskouluun tai ammatillisiin oppilaitoksiin.

Kävimme aiemmin läpi tekijöitä, jotka edesauttavat maahanmuuttajien kotoutumista, kuten se, että nuorella on turvallinen sekä kannustava paikka elää sekä kosketus tuttuun kulttuuriin. Nämä piirteet toteutuvat Olohuoneen toiminnassa, paikassa, jossa voi tavata muita nuoria, jotka ovat samassa tilanteessa ja nuoria, jotka ovat myös ehkä samasta lähtömaasta kotoisin, jolloin heillä on samanlaisia kokemuksia ja tapoja. Tämä voi selittää tuloksissa näkyvää tyytyväisyyttä Olohuoneen toimintaan. Myös se, että nuoria ohjataan koulutuksen ja työllistymisen pariin, on tärkeää ja edistää sitä, että nuori voi olla osa yhteiskuntaa. Tämä on myös toteutunut Olohuoneen toiminnassa, ja tuloksissa näkyikin tämä vahvasti siinä, mihin apua tultiin hakemaan kuten työnhaku ja opiskelu.

Tällä opinnäytetyöllä ja sen tuloksilla on selvää, että Olohuoneella ja sen toiminnalla on suuri merkitys siellä käyville nuorille. Sen toiminta edesauttaa siellä käyvien nuorten osallisuuden tunnetta sekä kotoutumista. Olohuoneen toiminnan ansiosta he oppivat suomen kieltä, saavat keskusteluapua turvallisilta aikuisilta eli ohjaajilta ja saavat vertaistukea toisiltaan. Myös avun saanti kotitehtävien kanssa auttaa heitä suoriutumaan koulusta, joka saattaisi kielimuurin takia olla muuten vielä haastavampaa. Olohuoneen toiminta tarjoaa kaikille siellä käyville nuorille hyvät mahdollisuudet onnistuneeseen elämään uudessa ja vieraassa maassa ja tarjoaa osallisuutta lisääviä sekä kotoutumista helpottavia ja nopeuttavia toimintoja.

Onnistuimme selvittämään Olohuoneen toiminnan tarpeellisuuden monipuolisilla kysymyksillä ja kattavasti. Kyselyyn vastanneista lähes kaikki olivat sitä mieltä, että Olohuoneen toiminta on heille tärkeää, ja suurin osa oli myös sitä mieltä, että Olohuoneen toiminta on parantanut heidän elämänlaatuaan.

8.2. Ammatillinen kasvu ja merkitys tulevaisuudessa

Opinnäytetyötä tehdessä olemme oppineet paljon maahanmuutosta ja pakolaisuudesta, erityisesti koskien Suomeen ilman huoltajaa tulleita alaikäisiä. Tätä tietoutta voimme käyttää tulevaisuudessa ammatillisesti hyödyksi, sillä Suomeen tulee jatkuvasti lisää uusia maahanmuuttajia, ja työskentelimme missä vain, on asiakaskunta usein myös moninainen ja monikulttuurinen. Pystymme ymmärtämään laaja-alaisemmin syitä, miksi jokin asia saattaa toisella viedä kauemmin aikaa, kuin toisella. Taustasyitä voivat olla esimerkiksi traumat ja kuinka ne vaikuttavat toimintakykyyn. Saimme myös kokemusta siitä, kuinka paljon erilaisia asioita tulee ottaa huomioon, kun kyselyä rakennetaan ja kuinka siitä saadaan monipuolinen.

Olohuoneen toimintaan osallistumalla pääsimme kuulemaan nuorten haasteista kotoutumisessa ja itsenäisen elämän aloittamisessa. Tutustuimme samalla myös erityisen tärkeään toimintaan, kohtaamispaikkaan, joka on auki virastoaukioloaikojen ulkopuolella, silloin kun koulu- ja työpäivä on päättynyt. Sosionomin osaamisvaatimukseen kuuluu muun muassa eettinen osaaminen, johon kuuluu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. (SOAMK, i.a.) Opinnäytetyössämme edistimme tasa-arvoa niin, että vahvistimme nuorten osallisuutta Olohuoneen kehittämisessä kyselytutkimuksen keinoin.

Opinnäytetyömme vastasi moniin muihinkin sosionomin osaamisvaatimukseen, kuten siihen, kuinka sosionomin tulee asettua haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien puolelle. Vahvistimme myös kansalaisten osallistumisen mahdollisuuksia, mikä lukeutuu sosionomin kriittiseen ja osallistavaan yhteiskuntaosaamiseen. Kehityimme myös tutkimuksellisessa kehittämisosaamisessa, erityisesti suunnittelussa, kumppanuuslähtöisessä työskentelyssä ja tiedon tuottamisessa (SOAMK, i.a..)

Opinnäytetyön prosessi on ollut pitkä, ja se on vaatinut paljon mukautumista, tutkimista, suunnittelua ja ideoiden jakamista. Prosessi opetti meille pitkäjänteisyyttä ja tarkkuutta. Yhteistyö työparina on sujunut erittäin hyvin ja olemme tukeneet toisiamme ja päässeet hyödyntämään omia ja toistemme vahvuuksia. Emme olleet aiemmin tehneet opintoihin liittyviä tehtäviä yhdessä vaan työpari valikoitui yhteisen mielenkiinnon mukaan, eli opinnäytetyön aiheen mukaan.

Vaikka opinnäytetyömme on tutkimuspainotteinen, olemme saaneet olla mukana Olohuoneen toiminnan kehittämisessä. Olemme keränneet onnistuneesti arvokasta tietoa kyselyn avulla, jota Olohuoneen henkilökunta voi jatkossa käyttää kehittäessään Olohuoneen toimintaa.

Kyselyn toteutuksen jälkeen ja tulosten ollessa selvillä, Olohuoneen työntekijät olivat meihin yhteydessä, jotta he saisivat kyselylomakkeen omaan käyttöön. Tämä kertoo siitä, että loimme onnistuneen kyselylomakkeen, johon myös Olohuoneen työntekijät vaikuttivat olevan tyytyväisiä. Olohuoneen työntekijät ovat käyttäneet kyselylomaketta myös jatkossa ja tuloksia käytetään (yhdistellen opinnäytetyömme kautta saatuja tuloksia ja heidän saamia tuloksiaan) havainnollistamaan Olohuoneen toimintaa YEE-hankkeen lopetustilaisuudessa maaliskuussa 2023. Olohuone on saanut toiminnalleen uuden rahoittajan (STEA) ja toiminta jatkuu. Tulevaisuuden suunnitelmana on saada isompi tila mahdollisesti jo huhtikuun 2023 aikana (henkilökohtainen tiedonanto 6.3.2023.)

LÄHTEET

Arene.fi (i.a.). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*.

Saatavilla 26.2.2022 <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTI-SET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>

Begripligt, (2015). *Att arbeta med återvändande ensamkommande*.

<https://begripligt.nu/Att%20arbeta%20med%20%C3%A5terv%C3%A4ndande%20ensamkommande%20-%20modellbeskrivning.pdf>

Eskola, J. & Suoranta J. (2008) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen* (8. p.).

Tampere: Vastapaino. Teoksessa Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Euroopan muuttoliikevirasto, Maahanmuuttovirasto. (2022). *Maahanmuuton*

tunnusluvut, s.23, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/Maahanmuuton_Tunnusluvut_2021_FI_netti.pdf

Haavoittuvien ryhmien mielenterveyden edistäminen, tuki ja hoito. (2018). Teoksessa *Paloma-käsikirja, Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-100-3>

Helsingin Diakonissalaitos. (i.a.-a). YEE = Yhdessä aikuisuuteen - Elämässä

eteenpäin. Saatavilla 19.10.2022 <https://www.hdl.fi/yee-hanke/>

Helsingin Diakonissalaitos, (i.a.-b) Medialle. Saatavilla 25.2.2022

<https://www.hdl.fi/medialle/>

Helsingin Diakonissalaitos. (2021). YEE-hankkeen pääpaikka Helsingissä on

Olohuone. Saatavilla 24.2.2022 <https://www.hdl.fi/blog/olohuoneyee-hanke/>

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. (15. Uud. p.).

Tammi.

Höhne, E., Swantje van der Meer, A., Kamp-Becker, I., & Christiansen, H.

(2020). A systematic review of risk and protective factors of mental

- health in unaccompanied minor refugees. *European Child & Adolescent Psychiatry* (2020) 31:1177-1191. Saatavilla 2.11.2022
<https://web.s.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=7&sid=e7a14026-c852-43bd-8df5-9051b1836b9d%40redis>
- Isola A., Kaartinen H., Leeman L., Lääperi R., Schneider T., Valtari S., Keto-Tokoi A. (2017). *Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa*. THL. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>
- Innokylä (i.a.) *Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokra*. Saatavilla 8.12.2022. <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/sosiaalisen-osallisuuden-edistamisen-koordinaatiohanke-sokra>
- Jensen T., Skar A-M., Andersson E., & Birkeland M. (2019). Long-term mental health in unaccompanied refugee minors: pre- and post-flight predictors. *European Child & Adolescent Psychiatry* (2019) 28:1671-1682. Saatavilla 1.11.2022 <https://web.p.ebsco-host.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=6&sid=bb08c215-ae57-48fb-b406-69171486160f%40redis>
- Jyväskylän yliopisto. (2015). *Määrällinen tutkimus*. Saatavilla 12.3.2023
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Juuti P. & Puusa A., (2020) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Johdanto, Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan. Gaudeamus.
- Karinen R., Luukkonen T., Kortelainen J., Korhonen N., & Luomala N. (2020). *“Kaikki toimi kohdallani”*: Selvitys kotoutumispalveluita koskevista näkemyksistä. Saatavilla 15.11.2022 https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/178050/Raportteja_24%202020_s.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- L1386/2010 *Laki kotoutumisen edistämisestä* 1§ ja 6§, 30.12.2010/1386
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386#L2P6>
- L417/2007 *Lastensuojelulaki* 75 §, 13.4.2007/417 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L12P75>
- Lepola, O. (2012). *Ei omainen, eikä viranomainen, selvitys ilman huoltajaa Suomeen tulleiden lasten edustajajärjestelmästä*. Saatavilla 18.10.2022

[https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Ei_omainen_eika_viranomai-
nen.pdf](https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Ei_omainen_eika_viranomai-
nen.pdf)

- Lepola, O. (2019). *Kriisituesta kuntosalikorttiin, yksintulleiden nuorten jälkihuolto kunnissa*. Saatavilla 18.10.2022 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7167-81-6>
- Maahanmuuttovirasto. (2022). *Tilastot. Kansainvälinen suojelu*. Saatavilla 22.9.2022 <https://tilastot.migri.fi/#decisions/23330>
- Maahanmuuttovirasto. (i.a.-a). *Majoittuminen vastaanottokeskukseen*. Saatavilla 12.3.2023 <https://migri.fi/majoittuminen-vastaanottokeskukseen>
- Maahanmuuttovirasto. (i.a.-b). *Alaikäisen iän selvittäminen eli ikäarviotutkimus (ikätesti)*. Saatavilla 7.12.2022 <https://migri.fi/alaikaisen-ian-selvittaminen>
- Parsons, A. (2010). *Lapsen edun toteutuminen turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä*. Vähemmistövaltuutettu. Kopijyvä Oy. Helsinki.
- Pitkänen V., Saukkonen P. & Westinen J. (2019). *Ollako vai eikö olla? Tutkimus viiden kieliryhmän kiinnittymisestä Suomeen*. Teoksessa Saukkonen P., (2020) *Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja tilastot. Kotoutuminen kaupungissa. Kokonaiskuva ulkomaalaistaustaisista Helsingissä vuonna 2020*.(s. 79) Edita Prima Oy.
- Saukkonen P., (2020) *Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja tilastot. Kotoutuminen kaupungissa. Kokonaiskuva ulkomaalaistaustaisista Helsingissä vuonna 2020*. Edita Prima Oy.
- Saukkonen P. & Peltonen J., (2018). *Eroja ja yhtäläisyyksiä -ulkomaalaistaustaiset pääkaupunkiseudulla. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi- tutkimuksen tietojen valossa*. Teoksessa Saukkonen P., (2020) *Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja tilastot. Kotoutuminen kaupungissa. Kokonaiskuva ulkomaalaistaustaisista Helsingissä vuonna 2020*. (s. 82) Edita Prima Oy.
- SOAMK, i.a. *Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit*. Saatavilla 16.11.2022 <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>

- Tenk.fi (2019). Tieteellisen neuvottelukunnan julkaisuja 3. *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi*. Suomessa. Saatavilla 27.2.2022 https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf#%5B%7B%22num%22%3A20%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22FitR%22%7D%2C-249%2C-74%2C745%2C725%5D
- THL (i.a. -a). *Hyvinvointi- ja terveyserot, Osallisuus*. Saatavilla 3.2.2022 <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>
- THL (i.a.-b). *Lastensuojelun käsikirja*. Saatavilla 27.1.2022 <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/turvapaikanhakijat-lastensuojelun-asiakkaina#Ilman%20huoltajaa%20Suomessa%20oleva%20lapsi>
- THL (i.a.-c). *Maahanmuutto ja kulttuurinen moninaisuus, yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat*. Saatavilla 27.1.2022 <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajalasten-nuorten-ja-perheiden-terveys/yksin-tulleet-alaikaiset-turvapaikanhakijat#T%C3%A4ysi-ik%C3%A4istymisen%20j%C3%A4lkeen>
- THL, (2021). *Yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat*. Saatavilla 27.1.2022 <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajalasten-nuorten-ja-perheiden-terveys/yksin-tulleet-alaikaiset-turvapaikanhakijat#Taus-talla%20on%20usein%20vaikeita%20kokemuksia>
- THL, (i.a.-d). *Yhdessä aikuisuuteen –Elämässä Eteenpäin (YEE)*. Saatavilla 8.2.2022 <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/yhdessa-aikuisuuteen-elamassa-eteenpain-ye>
- Tietoarkisto (i.a.). *Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet*. Saatavilla 27.10.2022, <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

- Turunen, T., (2021). Teoksessa Tulensalo H., Kalliomeri R. & Laimio J., (toim.) *Kohti lapsen näköistä osallisuutta, Uudessa kotimaassa liu'un pikkuhiljaa toisten joukkoon.* (s.111-122), Pelastakaa lapset ry.
- Työ- ja elinkeinoministeriö, (i.a.). *Kotoutumislain mukaista jälkihuoltoa saa 25-vuotiaaksi asti.* Saatavilla 8.2.2022, <https://kotoutuminen.fi/jalki-huolto-ja-kotoutumissuunnitelma>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (2017). *Käsikirja. Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten psykososiaalinen tukeminen perheryhmäkodissa ja tukiasumis-yksikössä.* Saatavilla 2.11.2022 <https://kotoutuminen.fi/documents/56901608/73396830/K%C3%A4sikirja-Ilman-huoltajaa-tulleiden-alaik%C3%A4isten-psykososiaalinen-tukeminen.pdf/e56ad45a-97e6-4729-1db8-6dc13d1c6cfa/K%C3%A4sikirja-Ilman-huoltajaa-tulleiden-alaik%C3%A4isten-psykososiaalinen-tukeminen.pdf?t=1630060017245>
- Unicef. (i.a.). *Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistelmä,* Saatavilla 17.10.2022 <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettya/>

LIITE 1. Saatekirje

Saatekirje kyselyyn vastaajalle

Tämä kysely on tarkoitettu sinulle, joka käyt Olohuoneella. Haluamme kuulla kokemuksiasi Olohuoneen merkityksestä sinulle, jotta voimme kehittää Olohuoneen toimintaa yhdessä Olohuoneen työntekijöiden kanssa.

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Diakonia-ammattikorkeakoulusta Helsingin kampukselta. Tämä kysely on osa opinnäytetyötämme, jossa pyrimme selvittämään Olohuoneen tarjoaman tuen tärkeyttä jälkihuollon aikana ja sen jälkeiselle ajalle nuorille maahanmuuttajille, jotka ovat tulleet maahan ilman huoltajaa/huoltajia.

Vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja käsittelemme vastauksia luottamuksellisesti. Kaikki vastaukset käsitellään anonymieinä.

Tulokset raportoidaan opinnäytetyössämme ja aineisto luovutetaan YEE-hankkeen käyttöön.

Kiitos vastauksistasi ja että olet mukana kehittämässä Olohuoneen toimintaa!

LIITE 2. Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

TUTKIMUKSEN NIMI: OLOHUONEEN MERKITYS NUORELLE

TUTKIMUKSEN TEKIJÄT: MIA PIEKÄINEN JA JOONAS LILJA, SOSIONO-
MIOPISKELIJAT, DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Teemme opinnäytetyötä Olohuoneen merkityksestä nuorelle. Haluamme kuulla kokemuksiasi Olohuoneen merkityksestä sinulle, jotta voimme kehittää Olohuoneen toimintaa yhdessä Olohuoneen työntekijöiden kanssa.

Vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja käsittelemme vastauksia luottamuksellisesti. Kaikki vastaukset käsitellään anonymieinä. Tuloksia käytetään opinnäytetyön tekemiseen ja Olohuoneen kehittämiseen. Aineisto luovutetaan YEE-hankkeen käyttöön.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että vastaaminen on täysin vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen vastaaminen ei aiheuta minulle mitään kustannuksia, henkilöllisyyttäni ei kysytä tutkimuksessa (kuten nimeä), minua koskevaa aineistoa käytetään vain opinnäytetyön tekemiseen ja Olohuoneen kehittämiseen.

Voin halutessani keskeyttää tutkimukseen vastaamisen, eikä silloin vastauksiani käytetä tutkimukseen. Minun ei tarvitse ilmoittaa syytä keskeyttämiselle.

Päiväys _____

Allekirjoitus _____

Nimenselvennys _____

LIITE 3. Kyselylomake

1. Keneltä tai mistä kuulit Olohuoneesta? 1. sosiaaliohjaaja tai sosiaalityöntekijä 2. kaveri 3. koulu, joku muu taho----mikä? löysin itse
2. Kuinka pitkään olet käynyt Olohuoneella? 1. alle 3 kuukautta 2. 3-6 kuukautta 3. yli 6 kuukautta 4. 10 kuukautta 5. vuoden ajan
3. Kuinka usein käyt Olohuoneella keskimäärin? 1. useita kertoja viikossa 2. kerran viikossa 3. joitakin kertoja kuukaudessa 4. harvemmin kuin kerran kuukaudessa 5. tämä on ensimmäinen kerta.

OLOHUONEEN TOIMINTA JA SEN MERKITYS HYVINVOINTIINI:

4. Mihin toimintaan olet Olohuoneella osallistunut? läksyklubi, juttelu työntekijän kanssa, retki, oleskelu Olohuoneella
5. Olohuoneen vaikutuksesta elämäntilanteeni on: parantunut, huonontunut, pysynyt ennallaan
6. Olohuoneen tuen johdosta.... sain asunnon, sain työpaikan, koulupaikan, harjoittelupaikan, ystävän/ystäviä, opintoja suoritettua.
7. Olohuoneella käymisen seurauksena tyytyväisyyteni elämääni muuttui: 1 ei muuttunut, ei vaikutusta 10 muuttui erittäin paljon
8. Kuinka tärkeänä koet Olohuoneen toiminnan sinulle? Asteikolla: 1 ei ollenkaan tärkeä, 10 erittäin tärkeä.
9. Mihin asioihin toivot tai olet hakenut tukea Olohuoneelta?

Opiskelu, Työnhaku, Talousasiat, vapaa-ajan vietto, keskusteluapu, ihmissuhteet, perheen yhdistäminen, kansalaisuus, päihteiden käyttö, rahapelaaminen, Asunnonhaku, Oleskelulupa, Työelämään liittyvät asiat, Asiointiapu, Suomen kieli

OSALLISUUS:

10. Kuvaavatko alla olevat väittämät sinua asteikolla 1 ei pidä paikkaansa, 10 kuvaa minua erittäin hyvin

Olohuoneella...

- koen oloni turvalliseksi
- Koen että minua kuunnellaan
- Voin helposti osallistua Olohuoneen toimintaan

- Voin vaikuttaa siihen, mitä olohuoneella yhdessä tehdään
- Voin auttaa muita ja hyödyntää osaamistani muiden hyväksi

PALAUTE OLOHUONEEN TOIMINNASTA:

11. Mikä on ollut parasta Olohuoneen toiminnassa?
12. Oletko saanut tukea siihen asiaan, minkä vuoksi tulit Olohuoneelle?
kyllä/ei
13. Kuinka suurella todennäköisyydellä suosittelisit Olohuoneen toimintaa tuiillesi? Asteikolla: 1 ei ollenkaan, 10 erittäin todennäköisesti.
14. Miten parantaisit tai muuttaisit Olohuoneen toimintaa?
15. Terveiset Olohuoneen ohjaajille:
16. Vapaa sana, anna palautetta!

KIITOS 😊

LIITE 4. Webropol-kyselylomake

1. Keneltä tai mistä kuulit Olohuoneesta? *

- Sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja
- Koulu
- Kaveri
- Joku muu, mikä?
- Löysin itse

2. Kuinka kauan olet käynyt Olohuoneella? *

- Alle 3 kuukautta
- 3-6 kuukautta
- Yli 6 kuukautta
- Yhden vuoden ajan

3. Kuinka usein käyt Olohuoneella? *

- Useita kertoja viikossa
- Kerran viikossa
- Joitakin kertoja kuukaudessa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- Tämä on ensimmäinen kertani

4. Mihin toimintaan olet osallistunut Olohuoneella? *

- Läksyklubi
- Työntekijän kanssa keskustelu
- Retki tai muu toiminta
- Olohuoneella oleskelu
- Kielikahvila
- Yksilötapaaminen
- Muu, mikä?

5. Olohuoneen vaikutuksesta elämäntilanteeni on *

- Parantunut
- Huonontunut
- Pysynyt ennallaan
- En osaa sanoa

6. Olohuoneelta olen saanut apua

- Asunnon hakemiseen
- Työpaikan hakemiseen
- Koulupaikan hakemiseen
- Opintojen tekemiseen
- Virastoasioissa
- Muuhun, mihin?

7. Olohuoneella käymisen seurauksena tyytyväisyys elämääni on *

- Pysynyt samana
- Parantunut
- Huonontunut
- En osaa sanoa

8. Kuinka tärkeänä pidät Olohuoneen toimintaa sinulle? *

- Ei ollenkaan tärkeää
- Tärkeä
- Erittäin tärkeä
- En osaa sanoa

9. Mihin asioihin olet hakenut apua Olohuoneelta? *

- Opiskelu
- Työnhaku
- Talousasiat
- Vapaa-ajan vietto
- Keskusteluapu
- Ihmissuhteet
- Perheen yhdistäminen
- Kansalaisuus
- Päihteiden käyttö
- Rahapelaaminen
- Asunnonhaku
- Oleskelulupa
- Asiointiapu
- Suomen kieli
- Muut työelämään liittyvät asiat
- Muu, Mikä?

10. Koen oloni turvalliseksi Olohuoneella *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan turvalliseksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin turvalliseksi

11. Koen, että minua kuunnellaan Olohuoneella *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin paljon

12. Voin helposti osallistua Olohuoneen toimintaan *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin helposti

13. Voin vaikuttaa siihen, mitä Olohuoneella tehdään *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin paljon

14. Voin auttaa muita ja hyödyntää osaamistani muiden hyväksi *

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
En lainkaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin paljon

Jos vastasit johonkin/joihinkin 10-14 kohdan kysymyksiin ei, kerro miksi.

15. Jos ei, miksi?**16. Mikä on ollut parasta Olohuoneen toiminnassa? ***

17. Oletko saanut apua ja tukea siihen asiaan, minkä vuoksi tulit Olohuoneelle? *

Kyllä

Ei

18. Kuinka suurella todennäköisyydellä suosittelisit Olohuonetta kavereillesi? *

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

En lainkaan todennäköisesti

Erittäin todennäköisesti

19. Miten parantaisit tai muuttaisit Olohuoneen toimintaa? *

20. Terveiset Olohuoneen ohjaajille: *

21. Vapaa sana, anna Olohuoneelle palautetta! *

*Kutsu kyselyyn
Olohuoneen
kävijöille*

MA 9.5.2022

***Tervetuloa
vastaamaan
kyselyyn!***

Haluamme kuulla kuinka sinulla on mennyt Olohuoneella.

Rento tilaisuus kertoa sinun mielipide Olohuoneesta, tule mukaan! ☺

Vastaukset kerätään nimettömänä

Terveisin Miaja Joonas

(Kasvokuvat poistettu liitteestä, yllä olevat kuvat kutsussa ovat Microsoft 365-kuvapankista).